

RAPORTTI

Kulttuurisen vanhustyön toteuttaminen tuotantoa ja yhteistyötä kehittämällä,
soveltavaa taidetta vahvistaen – hanke 04/2021–12/2021

TIIVISTELMÄ

Hankkeessa arvioitiin, miten tuotantoon panostamalla voidaan luoda rakenteita ja vakiinnuttaa toimintatapoja taiteen ja vanhustyön yhteistyöhön. Yhteistyö toteutui Vanhusten Turva säätiön (Hki) ja Kaatuneitten Omaisten liiton (valtakunnallinen) kanssa. Tuotantoon panostamisen tuloksia olivat mm. toiminnan rakenteiden vahvistuminen, viestinnän voimistuminen ja yhteistyön tiivistyminen. Erityisesti hankkeen aikana vahvistettiin Myrskyryhmän kulttuurisen vanhustyön näkyvyyttä. Toimenpiteitä em. tuloksien saavuttamiseksi olivat toiminnasta viestiminen ja markkinointi, uusien yhteyksien ja yhteistyömuotojen luominen sekä toiminnan strateginen kehittäminen ja dokumentointi.

Kulttuurisen vanhustyön toteuttaminen tuotantoa ja yhteistyötä kehittämällä, soveltavaa taidetta vahvistaen - hankkeessa Myrskysilmä ry (jatkossa Myrskyryhmä) arvioi osa-aikaisen (50%) tuottajan 9 kk:n työpanoksella (huhtikuu-joulukuu), miten vapaan kentän toimijan tuotantoon panostamalla voidaan luoda jatkuvuutta taiteen ja hyte-sektorin yhteistyöhön.

Tuottajan työpanos mahdollisti vanhustyön yhteisöjen systemaattisen osallisuuden ja asiantuntemuksen hyödyntämisen kehittämisprosessissa vahvistaen taidetta vanhustyössä. Yhteistyö oli suunniteltu käynnistyvän vantaalaisessa Foibekartanossa. Yhteistyö toteutui kuitenkin mm. Vanhusten Turva säätiön ja Kaatuneitten Omaisten liiton kanssa. Em. toimijoiden aidosta tarpeesta lähtenyt yhteistyö kannusti ostamaan kulttuurisia palveluita sekä seuraamaan ja arvioimaan taiteen vaikutuksia asiakkaiden ja osallistujien arjessa. Hyte-toimijoiden osallistuminen kehittämiseen teki näkyväksi heidän osaamisensa ja ammattitaitonsa, mahdollisti työskentelyn asiakkaiden kanssa ja loi edellytykset tulevaisuuden laadukkaalle yhteistyölle. Tuotantopilotin aikana tiivistettiin yhteistyötä muiden kulttuurista vanhustyötä tekevien toimijoiden ja hankkeiden kanssa, kuten Aili-verkoston, isojen kaupunkien ja Lämpio -hankkeen kanssa.

Tuottaja vastasi hankkeen toiminnan koordinoinnista ja kehittämisprosessin sekä tulosten dokumentoinnista. Tuottaja toimi yhdistyksen toiminnanjohtajan alaisuudessa, toiminnanjohtajan raportoidessa hallitukselle. Tuottajan tehtäviin kuului viestintä, markkinointi ja kulttuuristen palveluiden myynnin edistäminen, jotta taiteilijoiden voimavarat suuntautuivat taidetoimintaan ikäihmisten kanssa. Kehittämistyön olennaisia osia olivat tuki taidetoiminnan tuotteistukseen, panostus työtapojen juurruttamiseen ja kannattavien ideoiden jalostukseen.

Hankkeessa vahvistettiin kulttuuripalvelujen myyntiä, joka sisälsi paitsi Myrskyryhmän 20-vuotista asiantuntemusta ja palveluita, myös muiden taiteilijoiden tuotantoa. Työllistymistä edistettiin luomalla ohjelmapaketteja sekä käymällä vuoropuhelua potentiaalisten tilaajien kanssa.

RAPORTTI

Kulttuurisen vanhustyön toteuttaminen tuotantoa ja yhteistyötä kehittämällä,
soveltavaa taidetta vahvistaen – hanke 04/2021–12/2021

Case-kuvaus laadittiin Amusa Suomi Oy:n toiminnanjohtaja Marja Jähi-Salon kanssa:

Tuottaja välitti tarjouspyyntöjä edelleen muille taiteilijoille ja taideyhteisöille. Hankkeessa tehtiin yhteistyötä mm. kuva- ja tanssitaiteilija Sanna Karlsson-Sutisnan, runoesitysyhteisö Ventola&Niemisen, Tarinateatteri Kapriisin ja tanssiryhmä Sivuun Ensemblen kanssa. Yhteistyöhön kuului viestintä sekä tilaajien että sisällöntuottajien kanssa, palvelumuotoilu ja tarjousten laatiminen. Toteutuksesta tilaajien kanssa vastasivat ko. yhteisöt ja taiteilijat itsenäisesti. Myrskyryhmä vastasi yksittäisten taiteilijoiden maksuliikenteestä ainoastaan silloin kun tilaus tehtiin Myrskyryhmälle.

Viestinnässä hyödynnettiin Myrskyryhmän viestintäkanavia, kuten nettisivuja, tiedotuslistoja, somekanavia ja verkostoyhteyksiä. Viestintä hankkeessa kannusti ottamaan yhteyttä, jakamaan kokemuksia ja hyödyntämään tarjottuja mahdollisuuksia. Viestintää vahvistettiin luomalla uutiskirje, joka toimitettiin sekä vanhustyön yhteisölle, hyte-alan toimijoille, yhteistyökumppaneille ja medialle neljä kertaa hankevuonna 2021.

Tuotannolla vahvistettiin yhdistyksen 18 vuoden työn kehittymistä osallistavan taiteen parissa ja koottiin hyviä käytäntöjä, jotta ne olisivat myös muiden toimijoiden hyödynnettävissä. Keskustelua tuotantotavoista käytiin paitsi Amusa Suomi Oy:n Marja Jähi-Salon, myös Kulttuurimeijerin (Teijo) Tuomas Kariston kanssa.

TUOTOKSET, TULOKSET

Myrskyryhmän taiteellisen toiminnan vahvistaminen - hyvät käytännöt, työkalut

- osallistavan tanssielokuvan kuvaus
- osallistavan tanssielokuvan etiikka-kuvaus
- osallistava tanssielokuva elämänkaaren eri vaiheissa -kuvaus
- residenssitoiminnan kuvaus (Baring Foundation-julkaisu)
- palautekoonti

Yhteistyön vahvistuminen ja laajentuminen

- Digitaalinen hyvinvoinnin talo - rahoitushakemukset, muu rahoitusyhteistyö, jäsenettyä tekstiä toiminnasta, yhteistyösuunnitelmat ja uudet aiheet, innovointi
- yhteistyö uusien hyte-toimijoiden kanssa (huom. pandemia)

RAPORTTI

Kulttuurisen vanhustyön toteuttaminen tuotantoa ja yhteistyötä kehittämällä, soveltavaa taidetta vahvistaen – hanke 04/2021–12/2021

- **Kulttuurihyvinvoinnin kokonaisuudet**, joissa edistettiin muiden ammattitaiteilijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja työllistymistä mm. monitaiteisia kokonaisuuksia tarjoamalla.
 - Yhdistys toimi myös välittäjänä ja laskutusorganisaationa yksittäisille taiteilijoille.
 - Puhelinlangat tanssii -näyttelyn markkinointiin panostamalla laajennettiin näyttelykiertoa ja saavutettavuutta.
- tiedotteet ja mediayhteistyö
- uutiskirje yhteistyökumppaneille
- kumppanirekisterien päivittäminen
- *“Myrskiksen ystävät”* - yhteystietokooste Myrskyryhmän kanssa toimineista, mm. kulttuuriseen vanhustyön perehtyneistä taiteilijoista osana riskienhallintaa

Taidetoiminnan vakiinnuttaminen, terveen työyhteisön varmistaminen

- työnhajauksen käynnistyminen
- strategiatyön käynnistyminen
- johtoryhmätyöskentelyn käynnistyminen - taiteilija-tuottaja-yhteistyön tiivistäminen
- tuotantotapojen pohdinta yhdessä alan toimijoiden kanssa

Lopuksi/pohdintaa

Määräaikaisella rahoituksella toimiva yhteisö on haavoittuva ja hallinnolliset tehtävät vievät tilaa ja aikaa taiteelliselta toiminnalta. Tuotantopilotti osoitti, että panostamalla tuotantoon ei-institutionaalisen toimijan ja yhteisön toiminta vahvistuu. Tuotantoon panostaminen näyttäytyy rakenteiden luomisena, viestinnän ja markkinoinnin vahvistumisena ja käytänteiden kirjaamisena.

Hankkeessa tehtiin yhteistyötä “terveeltä” pohjalta hyte-toimijoiden kanssa, ts. kulttuuri ja taide osana hyte-sektoria perustui ikääntyneiden tarpeisiin ja oli laskutusperusteista. Yhteistyö jatkuu vuonna 2022. Yhteistyö muiden taiteilijoiden kanssa vähensi kilpailuasetelmaa, laajensi palveluvalikoimaa ja synnytti uusia yhteistyön tapoja. Hanke herätti myös keskustelua kollektiivisesta tuotannosta ja tuottajuudesta, laaja-alainen edustajuus, managerointi palvelee paitsi taiteen alan ammattilaisia ja tilaajatahoja, myös loppukäyttäjää eli ikääntyntä.

Tuotantorakenteita tulisi kehittää asiakaslähtöisesti ja monitoimijaisesti, selkein toimeksiannoin. Tuotantoalustat tulee rakentaa liiketaloudellisesti kestäviksi, mm. monialaisen yhteistyön avulla. Yhteistyössä alan ammattiliittojen kanssa, jotta esim. “hybridituottajuus”, laaja-alainen ja verkostoitunut työtapa tunnustetaan ja tunnustetaan työmuotona ja alan ansaintalogiikkana. Tuottajayhteistyö tarkoittaa käytännössä esim. muutaman taideyhteisön tuotantoresurssien yhdistämistä ja mahdollisuutta hyödyntää erilaista osaamista. Ei-institutionaalisten, liikevaihdoltaan pienten ryhmien tuottajista muodostettu tuottajatiimi palvelisi paitsi tilaajia, kuten hyte-alan yhteisöjä paremmin kuin yksittäinen toimija tai tuottaja. Tuottajatiimi pystyy edustamaan laajaa taiteiden kirjoa, toimimaan taiteidenvälisesti, vastaamaan paremmin asiakkaiden tai heidän edustamiensa tilaajien tarpeisiin sekä kehittämään alalla tarvittavaa osaamista.

Taiteen, erityisesti kulttuurisen vanhustyön toimintaedellytysten luominen perustuu vielä pitkälti esim. säätiöiden rahoitukseen. Hyte-toimijoiden omavastuuosuudet tulisi määritellä jo hakuvaiheessa, sekä varmistaa, ettei rahoituksella ole kilpailua vääristävä vaikutus. Mikäli hyte-toimijalle tarjotaan maksuttomia taidepalveluita, myynnin mahdollisuus on vähäinen ja markkinointi erittäin haastavaa. Toisaalta subventio taiteelliseen ja/tai tuotantolliseen osuuteen toiminnassa edistää myyntiä. Subvention kirjaaminen osaksi tarjousta tekee näkyväksi toiminnan todelliset kustannukset, lisäten arvostusta ja työn tekemisen tapaa. Taloudellisten tekijöiden lisäksi taiteen ja kulttuurin lisäämiseksi vanhustyössä on vahvistettava edelleen ymmärrystä ja sitä edistäviä toimenpiteitä ikääntyneen kulttuurisista oikeuksista, toimijuudesta ja osallisuudesta.